

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 34

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 26. august 1950

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárið

24 Árg.

Harra Johann Poulsen, lögtingsmaður

Góði Jóhann!

So mong ár vit hava gingið og sagt tú til hvønn annan. Men nú ert tú knappliga farin at nýta orðið tygum í talu við meg.

Hetta sýnir, at tú ert júst tað, ið tú sigur teg ikki at vera:

Firtin!

Men eg skilji, at tú kennir teg illa við. Fyri tina egnu skuld vóni eg, at tú gert tað. Tí so er nakað av blúgvni í tær. Tað eru teir reinu forherðingar, ið læa uppá háð, tá ið teir hava gjørt nakað, ið er skeið.

Tú hevur verið við at borið teg skeið og ómannsliga at. Tú kennir teg so illa við. So gert tú tað, sum eisini øðrum hevur verið fyri: Tú roynir at umbæta teg við at herða trossið upp í tær og gerast ella spæla firtin, tað vil siga kasta skuldina av tær á hin partin og í sama andrátti leita tær eftir einum ærbarum skyni við at leggja við og beðýra, at tú kortini ikki ert firtin.

Hetta er, sum maðurin segði eitt psykologisk kent fyribrigdi í manna-sálini.

Men, Jóhann, ein kann ugga seg sjálvan. So er við tær. Men tú sleppur ikki frá kennsgerningunum — og teir, fyrri at nýta eitt heldur sterkt orðaval: dómfella teg!

Um tú vegna flokk tin ella bara fyrri teg sjálvan tiggju ferðir sendir út í radio ella skrivur í blöð, fært tú ongan at halda annað, enn at tað var rimiliga at javnaðar- og sjálfstýrisbólkurin, sum hevði fleiri atkvøður aftanfyrri seg enn sambandsflokkurin, fekk lögmannin. Men tá ið tað ikki hendi, men javnaðar- og sjálfstýrismenn gingu við til at velja sambandsmann til lögmann, og harvið geva sambandsflokkinum leiðsluna í landsstýrinum, mátti tað vera ein sjálffylgja, at javnaðar- og sjálfstýrisbólkurin helt fram við at hava lögtingsformannin og harvið leiðsluna á tingi.

Og, Jóhann, tú og tinar partamenn, ið vóru tilsteðis undir samráðingunum um lögmannsvalið og setan av stjórn, vita, at frá sambandsið var fyrri at fáa lögmannin argumenterað við, at okkara bólkur hevði lögtingsformannin.

Og eisini tú má, í hvussu firtin tú ert, enn kunna skilja — tú hevur gjørt tað í 3 ár við at ganga í valbólk við okkum at velja lögtingsformannin — at ein tilik argumentation, ið bar fulla frukt, er moralsk stæð eins góð og ein avtala, eitt lyfti og kann ikki av nökrum andaliga rudduligum manni verða tikin sum annað.

Sanbandsmenn kundu ikki fáa lögmannin uttan við okkara atkvøðum líka so lítið sum vit kundu fáa lögtingsformannin, uttan at sambandið gekk í valfylking við okkum um val av okkara manni.

Men vil t. d. ikki sambandið halda fram við valinum av okkara manni til lögtingsformann, má so moralska

fylgjan verða tann, at tað ikki letur lögmannin verða sitandi á okkara atkvøðum.

Hetta, Jóhann, skilir tin matematiski heili eins væl og títt moralska hjarta.

Tak við vinaráði mínum: lat ikki henda manninkingarsjálvtan í tær, og sum eg menniskjaliga so væl skilji, fáa teg til at vera forherðing og ein reinan trætara.

Eisini ráði eg tær til — vit megu vera andaliga ruddilgir — ikki heldur at halda fram við at royna at siga fólki, at tað bar til hjá Öregaard at útseta lögtingsformannsvalið.

Tú, sum gamalur tingformaður og útleggjari av tingskipanini, skilir so væl sum nakar, at tað var beinanvegin ógjöriligt hjá Öregaard at útseta formannsvalið.

Tingskipanin sýtti tí.

I henni stendur nevnliga:

Grein 2: „..... Valni fara fram hvørja ferð ein lögtingsseta byrjar“.

Og í grein 3 stendur: „Formaður og næstformaður verða valdir við lutbundnum vali, so at hin fyrsti valdi er formaður, og hin næsti valdi er næstformaður. Um tveir ella fleiri bólkur eru líka stórir, reður lutakast“.

Her stendur also, at formaður og næstformaður skulu veljast, hvørja ferð lögtingssetan byrjar.

Og tað kann ikki frávikjast uttan ein meirlut av tingmonnum er fyrri tí.

Um hetta stendur í tingskipanini:

„Frávik.

gr. 38.

Eftir uppskoti frá formanninum ella eftir skrivligum uppskoti frá 6 tingmonnum kunnu i sera átroðkandi forum áðurnevndu reglur verða fráviktar, um tær ikki hvíla á reglum i stýrisskipanarlógini, tá minst helvtin av tingmonnum greiða atkvøðu“.

★

Og, Jóhann. Tú kannst vátta, at tú vart ikki tilsteðis. Tú kannst eisini vátta, at Veyhe heldur ikki var til steðis. Og allir hinir tingmenn kunnu vátta, at S. P. Zachariassen var ikki tilsteðis.

Tin matematiski heili kann fáa skil á, at tá ið 3 menn av 12 samgongumonnum ikki vóru á tingi, vóru ikki meiri enn 9 eftiri. Og sum tingmaður — enntá fyrrverandi tingformaður — kannst tú vátta, at 11 atkvøður skulu til fyrri at fáa eitt mál samtykt á tingi.

Hetta skilir hvørt einasta barn — hesa dokumentation.

Jóhann! Aftur eitt vinaráð:

Ver nú maður. Ger tær ta æru, at tú í hesum blaði, í „Dimmalætting“ i radio og allastaðni, har ið tú, títt blað og tin flokkur hava útborið

(Framb. á 4. síðu)

Á lívsins skuggasíðu

Nú er brátt fjórðingsöld liðin, síðan marxisman á fyrsta sinni tók lut í tí politiska stríðnum her á landi. Eins og aðrastaðni er herrópið: ognarleysis fylkist! Arbeðarar á landi og sjógvi fylkist til frigering fyrri ta kúgaðu fjöldi!

Tiverri hevur afturhaldið við sinum herrópum haft eydnu at villeiða stóran part av arbeðara-fjöldini soleiðis, at ikki hevur marxisman fingið fleirtal á Føroya Løgtingi enn. Men fet fyrri fet hevur afturhaldið noyðst at fôrka seg móti marxistisku leiðini fyrri ikki heilt at missa fótastíð. Hetta hevur gagnað teirri kúgaðu fjöldini t.d. viðvikjandi socialum fyriskipanum og tilikum. Eisini er settur á stovn ein studentaskúli í Tórshavn, men tiverri er okkara krav um kostskúla ikki framt enn. Men nú um vikuskiftið seinasta hevði undirritaði ta stóru gleði at siggja, at ein av afturhaldsins stinnastu stuðlum, harra realskúla lærari R. Long hevur sent skriv inn á ting og boðað frá, at i hvussu er hann er komin eftir tí, at hetta afturhaldsins mál og mið um at stingja fátæksmannsbørn úti frá hægri lærdómi ikki kann haldast longri. Eg eri ikki

greiður yvir, um harra Long er einsamallur afturhaldsmaður, ið viðgongur hetta ella kannsa aðrir siggja tað sama, men betur hevði mær dámað, um hann hevði haft skrivað flokksins vegna, tí orðatakið sigur, at ein svala ger einki summar, men latum okkum vóna, at harra Long, nú ið val stendur fyrri durinum, kann fáa aðrar afturhaldsmenn at skilja, at tey rættvisu marxistisku krøv, sum meir og meir vinna fram um allan heim, eisini skulu sigra her á okkara oyggjum, tað er einans spurningur um tíð, so má yvirklassin linka trýstið. Leingi nokk hevur slitmannafjöldin her á landi tolað hin kapitalistiska jarnhælin sær á nakkanum, men einaferð siga vit stopp. Vit krevja, at okkara børn skulu hava sama rætt til lærdóm, sum tey, ið fódð eru við gullposanum á bakinum. Vit vita, at yvirklassin neyðugt vil siggja fátæksmannsbørn koma fram til tey hægri plássini, men bara arbeðarafjöldin fylkist og setir krøvini harðliga fram, so skal hin kapitalistiski jarnhælurin dvina.

Ognarleysis á landi og sjógvi fylkist!

J. H. Danbjørg

FERÐAÆTLAN 1950

s.s. »TJALDUR«

Úr Keypmannahavn:

15. september
6. oktober
27. oktober
17. november
7. desember

Úr Føroyum:

23. september
17. oktober
7. november
28. november
18. desember

Pf. Skipafelagið Føroyar.

Kst. Kommunelæge
C. Klan

prakt. nu i Klaksvík og paa Norduroyar m. Bolig p. Sygehuset Tlf. 77 og dgl. Cons. 9-11 i Km. sekr. Rob. Joensens Hus Eyst. K. Tlf. 277.